1836. **LEEUWARDER** **COURANT** No. 80.

DINGSDAG den 4 OCTOBER.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland.

Brengt ter kennisse van de belanghebbende Personen, dat op heden invorderbaar gesteld en tot voorschreven einde afgezonden zijn de primitieve Patentkohieren voor de navolgende Gemeenten, in het Arrondissement

LEEUWARDEN:

Leeuwarden, Dockum, Anjum, Ee, Holwerd, Nes, Nijkerk, Ternaard en Ballum.

SNEEK:

Sneek.

HEERENVEEN:

Gorredijk en Dragten; van de dienst 183⁵⁄₆, en dat men tegen verkeerden of te hoogen aanslag welke er in voormelde Kohieren van het Patentregt mogte bestaan of worden verondersteld, zich bij reclame zal kunnen voorzien, mits dezelve behoorlijk ingerigt en met de vereischte bijlagen voorzien, uiterlijk vóór of op den 15 Januarij 1837 zijn ingediend, bij den Heer Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, in de Divisie van Controle waarin de aanslag is geschied.

Leeuwarden, den 30 September 1836.

De Staatsraad, Gouverneur en tournée,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
DU TOUR VAN BELLINCHAVE.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 25 *September*. Als een staaltje van de geestdrift, die er voor den aanleg van ijzeren spoorwegen in sommige plaatsen van Duitschland, bij het eerste opgang maken van dit bespoedigd middel van vervoer rees, leest men in een tijdschrift het volgende, uit Leipzig geschreven: „Wij zijn getuigen geweest van een merkwaardig voorbeeld der woedende speculatiezucht op ijzeren spoorwegen, welke alle hoofden in Duitschland heeft opgewonden. De stedelijke raad van Chemnitz, een der nijverigste steden van Saxen, waar bijna elk huis eene fabrijk is, verlangde een spoorweg tusschen de stad en de hoofdstad Dresden te zien daargesteld. Nergens misschien heeft de natuur meer hinderpalen dan hier tegen de uitvoering van een dergelijk ontwerp gesteld. De weg van Dresden naar Chemnitz leidende is geheel bergachtig, zoodat het zeer twijfelachtig is, of de weg zal kunnen daargesteld worden. De stedelijke raad van Chemnitz kwam op het gelukkig denkbeeld, om ten koste van het speculerend publiek, den weg door ingenieurs te laten opnemen, tot het onderzoek, of de verwezenlijking van het plan mogelijk was. Men berekende dat daartoe omtrent 30,000 guldens zouden benoodigd zijn, en maakte daarna bekend, dat men dertig duizend kleine actien, van 1 gulden ieder, zoude uitgeven, met belofte aan de koopers, dat zij zoo vele groote actien zouden bekomen als door hen van deze kleine proefaandeelen genomen waren, ingeval de aanleg van den weg voortgang had. De kleine actien werden werkelijk te Leipzig uitgegeven. De mededinging naar deze actien door de personen die op den mogelijken aanleg van den weg speculeerden, was zoo groot, dat men elkander in den letterlijken zin de actien met vuist- en stokslagen betwistte. De speculanten die voor twee honderd aandeelen ingeschreven hadden, konden maar twee actien bekomen. Eene maand later werden deze aandeelen van 1 gulden voor 10 gulden verkocht, en zulks in weerwil dat het nog aan niemand bekend is, of de weg tusschen Dresden en Chemnitz ooit tot stand zal kunnen komen."

Aan den *Schwabischen Merkur* wordt van de Poolsche grenzen geschreven: „Bij het Russische leger heeft zich het zonderlinge gerucht verspreid, dat het in het aanstaande voorjaar tot eenen veldtogt zal komen. Waarschijnlijk echter is dit gerucht veroorzaakt door de jongst uitgeschreven ligting van rekruten, waarvan trouwens de aanleiding bekend is, zoodat men die niet behoeft te zoeken in eene verandering, welke de buitenlandsche staatkunde van Rusland zoude ondergaan hebben. Bovendien is de soldatenstand overal en altijd oorlogzuchtig, en daarom is dan ook de verste aanleiding genoegzaam, om de hoop bij hem op te wekken, dat zich spoedig eene gelegenheid zal opdoen om eene aan zijnen stand zoo eigenaardige zucht te bevredigen."

In een schrijven uit Berlijn, in een onzer bladen voorkomende, leest men het volgende:

„Onze publicisten weten niet, of zij hunne blikken in het tegenwoordig oogenblik naar het oosten of naar het westen zullen rigten. Wanneer ook al de gebeurtenissen in Spanje hunne opmerkzaamheid in een' hoogen graad mogen geboeid houden, zoo is toch de eigenaardige gesteldheid onzer betrekkingen met Rusland niet minder der belangstelling overwaardig. Sterker dan de Spaansche aangelegenheden, die ons niet onmiddellijk aangaan, heeft dan ook het mislukken van het handelsverdrag met Rusland de opmerkzaamheid van alle klassen, in den hoogsten graad getrokken. Met den eersten dezer maand heeft het oude verdrag opgehouden en bevinden wij ons te dezen aanzien in eenen toestand zonder wettelijke bepalingen. Men moet dien ten gevolge echter niet gelooven, dat er eenige represaille van deze zijde zal genomen worden. Hetgeen de handelklasse hier het meest verbittert, is de aanmerkelijke belasting op den doorvoer van goederen naar Kiachta aan de Chinesche grenzen. De handel op China, vooral in Silesische grove stoffen, was voor twintig jaren zoo bloeijend, dat dezelve 8 à 10 millioenen thalers bedroeg. Deze handel hebben de Russen geheel te niet gemaakt, daar de van wege de regering aanbevolene directe handel ter zee naar Canton anders nimmer had kunnen toenemen, terwijl de landweg naar Kiachta reeds langer dan eene eeuw bestond. Wat zouden onze Noordsche naburen zeggen, wanneer wij hunne vaart op den Weichsel bemoeijelijkten, door op den doorvoer van granen zulk een' hoogen impost te leggen, dat zij met ons in den graanhandel niet meer concurreren konden? Zouden zij niet luide klagen over onregtvaardigheid, en de stelling doen gelden, dat de doorvoer uit zijn' aard vrij moet zijn. Wij weten zeer wel, dat noch de regering, noch het Russische volk de schuld dragen van eene zoo vreemde aanmatiging en onregtvaardigheid, maar dat zij slechts veroorzaakt worden door de groote grondbezitters, welke in Rusland bij uitsluiting het regt hebben om fabrijken aan te leggen en den invoer op de Chinesche markten voor zich willen behouden. Pruissen kan als medelid van het Duitsche tolverbond, van de gedane vorderingen, welke op het regt gegrond zijn, niet afgaan, en naar men hier dan ook met vertrouwen hoopt, zal eene gunstige beslechting niet verre meer af zijn."

Van den 27*sten*. Te St. Petersburg waren gunstige berigten wegens den Keizer, tot den 11 dezer, ontvangen. De artsen voedden toen alle hoop op eene spoedige en volkomene genezing. De naamdag van den Grootvorst Troonopvolger, tevens de verjaardag der Grootvorstin *Olga*, was in genoemde hoofdstad plegtig gevierd geworden.

Z. M. de Koning van Pruissen heeft, bij kabinets-order, de toestemming ingetrokken, aan een aantal officieren van alle wapenen gegeven, om naar Konstantinopel te gaan en aldaar aan de oprigting eener militaire school mede te werken. Dit besluit wordt aangemerkt als een nieuw bewijs voor de striktste neutraliteit, wier bewaring het Pruissisch Kabinet zich heeft voorgeschreven.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 28 *September*. De president van den Kabinetsraad, marquis *van Lansdowne*, heeft zich naar Berlijn op reis begeven.

De radicale bladen zijn zeer ingenomen met een brief, door den heer *W. Beaumont*, den vertegenwoordiger van het graafschap Northumberland, aan *O'Connell* gerigt, ten geleide eener inschrijving van honderd ponden sterling voor het zoogenaamde fonds ter bevordering der regten van Ierland, dewijl daaruit blijkt dat de briefschrijver, die zich vroeger sterk tegen de politieke bewegingen in dat Land verzet had, thans den ingeslagen weg volkomen goedkeurt.

De beroemde zangeres *Malibran Garcia*, niet lang geleden aan den bekenden violist *Bériot* gehuwd, is laatstleden Vrijdag te Manchester overleden, waar zij den vorigen Woensdag, terwijl hare gaven op een publiek concert bewonderd werden, plotseling ongesteld was geworden. Zij had slechts acht en twintig jaren bereikt.

De berigten uit Lissabon loopen tot in den namiddag van den 12den. Het nieuwe Kabinet was toen zamengesteld en bestond uit de volgende personen: de graaf *de Lumiares*, president van den raad en minister van koophandel; *Manuel de Silva Passos*, voor binnenlandsche zaken; *Manuel Lopez Vieira*, voor eeredienst en justitie; de burggraaf *Sa da Bandeira*, voor financien en *ad interim* voor buitenlandsche zaken, en *Antonio Cesar de Vasconcellas Correa*, voor het departement van marine. Twee dezer staatslieden, namelijk *de Lumiares* en *de Silva Passos*, hadden wel de hun opgedragen posten aanvaard, maar tevens bekend doen maken dat zij zulks alleen ten algemeenen beste hadden gedaan en dat het nu aangenomen regeringstelsel tegen hunne overtuiging streed.

Het blijkt meer en meer dat de Koningin tot de aanneming der constitutie gedwongen is geworden, en dat de vreemde gezanten allen tegen het haar aangedaan geweld hadden geprotesteerd, doch in het paleis als opgesloten geweest waren, tot dat zij de haar voorgelegde acte had geteekend.

De revolutionaire partij scheen zeer bevreesd te wezen dat de Koningin gelegenheid zou zoeken om de hoofdstad en het land met een Engelsch schip te verlaten. Ook stelde men weinig vertrouwen in het regement zoogenaamde Caçadores, van hetwelk velen dachten dat het eene tegenomwenteling zou beproeven.

De nieuwe verkiezingen zouden binnen tien dagen beginnen en de Cortes denkelijk den 1 November vergaderen. Men houdt het niet voor onmogelijk dat zij de charter van don *Pedro* weder nagenoeg zullen trachten te herstellen.

Uit alles blijkt dat het deftigst gedeelte der bevolking de jongste gebeurtenissen afkeurt. In den schouwburg waren geen veertig menschen verschenen en aan de illuminatie hadden slechts zeer weinigen deel genomen.

Aan de Kaap de Goede Hoop hield men zich, blijkens de laatste brieven, met de reorganisatie der stedelijke besturen bezig en was voor de Kaapstad een afzonderlijk regerings-reglement verlangd, waarbij de zoogenaamde burger-raad, die van Hollandschen oorsprong is, hoofdzakelijk zal vervallen. Men trachtte er ook eene stoomboot-maatschappij op te rigten, waarvan het kapitaal twintig duizend ponden sterling zou bedragen. Op de oostelijke grenzen was niets bijzonders voorgevallen en de Kaffers schenen zich rustig te houden.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 26 *September*. Nog altijd spreekt men sterk van eene ontbinding der kamer, en het zou thans niet de heer *Guizot*, maar de president-minister *Molé* zijn, welke dien maatregel doordreef. Ondertusschen was het volgens andere berigten juist de heer *Molé*, welke zich met den minister *Persil*, en naderhand ook met zijne later benoemde ambtgenooten *Bernard* en *Martin*, tegen den maatregel verzet en gewild had dat men eerst alles mogt aanwenden om de meerderheid der thans bestaande kamer te winnen. In dezen geest schreef ook het blad *la Chronique de Paris*, hetwelk men beweert in de belangen van het hof te zijn. Zie hier een artikel van hetzelve:

„Bijaldien men de keus der beide laatste ministers uit het parlementaire oogpunt beschouwt, zoo stemt dezelve klaarblijkelijk met den geest der meerderheid overeen; de toetreding van den heer generaal *Bernard* en van den heer *Martin* (du Nord) verzekert die meerderheid aan het ministerie. De derde partij moge zich vrij den geest begoochelen, de kamer zal eenen eenparigen gang met het nieuwe kabinet nemen; er zijn geene bestanddeelen genoeg om eene oppositie, in staat tot omverrewerping van het ministerie, te vormen. Hietoe worden vergaderingen vereischt die karakter hebben, en waarlijk de meerderheid heeft zich bij alle gelegenheden zoo lijdzaam betoond, dat zij zich al te gelukkig achten zal den heer *Guizot* hare ondersteuning te verleenen; er zullen wel eenige weêrbarstigheden, eenige dolle uitvallen volgens de wijs van den heer *Dupin* voorkomen, maar de bijzondere belangen zullen de overhand behouden; de kamer is niet gewigtig genoeg, om zich in oppositie te durven stellen. Al de tot heden ingewonnen berigten doen ons zulks gelooven. — Wisten de vrienden van den heer *Dupin* al de stappen, welke hij thans doet, al zijne innige betuigingen, zoo zouden zij zich een beter oordeel kunnen vormen van al de lafhartigheid der derde partij, die naar buiten zoo zeer zwetst en grootspreekt en in het geheim hare kleine belangen weet te verzekeren."

Men zou, bij de lezing van dit artikel zeggen, dat het eer bestemd was om de meerderheid te verbitteren dan om haar te winnen, en dat de haat tegen den heer *Dupin* en de derde partij alle regelen van omzigtigheid deed vergeten; zie hier een ander artikel van hetzelfde blad:

„Het nieuwe ministerie zal eene harde taak hebben, deszelfs programma is duidelijk; het moet de tegenwoordige beginselen en daadzaken der maatschappij behoeden te organiseren, en in dien onmetelijken pligt moeten de heeren *Molé* en *Guizot* zich door geene kleine staatslisten, door geene beuzelachtige hinderpalen laten ontmoedigen. *Wij zullen onder geen spelden geprik bezwijken*, zegt de heer *Guizot* meermalen, en hij heeft gelijk. *Om ons, ons ontslag te doen nemen, moet men ons de middelen van regering weigeren*, voegt hij er bij, en hierin heeft hij wederom gelijk. Er moet een eind komen aan dat schandaal eener ministerverandering om de zes maanden; het gezag en de meerderheid moeten eindelijk regtstreeks zeggen wat zij willen. Een der groote gebreken van het ministerie *de Broglie* was dat het, bij de geringste aanleiding, de portefeuilles op het spreekgestoelte der kamer kwam nederleggen, men moet voortaan niet meer aftreden dan om eene gouvernementale zaak, en wanneer men de meerderheid regt in het geval gesteld zal hebben van in het ongelijk te zijn, wanneer men hare middelmatigheid en hare kleingeestige hartstogten duidelijk zal hebben doen zien, alsdan moet men niet langer aarzelen haar te ontbinden en al die kleine kandidaten der derde partij aan de herkiezing hunner collegiën te onderwerpen. Dan zullen wij eens zien wat er van al die groote beroemdheden voor het aangezigt des lands zal worden."

Sommige berigten zeggen dat de nieuwe Spaansche gezant, heer *Campuzzano*, heden zijne geloofsbrieven aan den Koning overhandigd heeft; andere, dat hij wel bij den heer *Molé* ontvangen, maar nog niet bij den Koning toegelaten is geworden. Hij moet zich in deze eerste zamenkomst reeds beklaagd hebben over de wijs, waarop de *Moniteur* omtrent Spanje spreekt. Overigens is lord *Granville*, met wien hij menige bijeenkomsten houdt, de eenige buitenlandsche gezant die alsnog den nieuwen Spaanschen diplomaat ontvangen heeft.

Men verzekert, dat de Hertog *van Orleans* tot opperbevelhebber van het leger zal benoemd worden, even als voorheen de Hertog *van Angoulême* en in Nederland de Prins *van Oranje*.

Gisteren is de raad der ministers weder bijeengeweest om over de zaak van Zwitserland te beraadslagen. Het rapport der commissie van den Bondsdag nopens onzen ambassadeur wordt als eene beleediging beschouwd; doch men wenscht echter met Zwitserland niet geheel in onmin te komen.

In de straten van Parijs worden eenige Bedouinen opgemerkt, die ten getalle van 130, in het gevecht bij Sickack zijn gevangen genomen. Men schijnt deze Arabieren goed te behandelen en voor den landbouw te bekwamen. Men verneemt ten minste, dat de generaal *Bugeaud* een zeker getal op zijn landgoed te Excideuil heeft genomen, om hen in den landbouw te oefenen. Volgens sommigen, zouden deze Bedouien niet lang in Frankrijk blijven, dewijl *Abd-el-Kader* hen terug eischt voor den scheepskapitein *Defrance*, dien hij gevangen heeft.

In het ministeriële dagblad *la Paix* leest men:

Ons voornemen is om eerstdaags de aandacht onzer lezers op den toestand der schuldeischers van Spanje in Frankrijk en Engeland te vestigen. De daling der fondsen waarop de dagbladen zoo menigvuldige redeneringen gegeven hebben, schijnt ons toe de eenige oorzaak der regtmatige vrees van de schuldeischers te zijn. Reeds lang waren wij voorstanders der interventie, en het wordt met elken dag dringender noodzakelijk, aan de regering en aan het land de gansche uitgestrektheid der financiële rampen te doen kennen, die te Londen en te Parijs kunnen plaats hebben, zoo het Gouvernement in zijne werkelooze politiek tegen over Spanje volhardt.

In hetzelfde dagblad leest men:

Wij kunnen, als volkomen deswege onderrigt, verzekeren dat inderdaad een nieuw dagblad verschijnen zal, in de plaats van het *Journal de Paris*, hetwelk alle betrekking met het ministerie heeft verloren. De naam van het dagblad is

ons nog onbekend; van deszelfs redacteuren heeft men ons alleen den heer *Malitourne* genoemd. Wij kennen geene der voorwaarden van uitgave; het schijnt echter dat hetzelve eenen krachtvollen steun voor het ministerie wezen en van hetzelve mededeelingen ontvangen zal.

Het Fransche Gouvernement moet aan Zwitserland eene nota hebben toegezonden. Men kan verzekerd zijn dat de gebiedende eischen van de nationale eer, van de waardigheid des lands en van het volkenregt daarin gepaard zijn met den eerbied dien Frankrijk aan deszelfs bondgenooten verschuldigd is, met dewelke hetzelve steeds de vriendschappelijkste betrekkingen heeft onderhouden. Alles doet hopen dat deze zaak, welke door onruststokers verergerd is, op eene voor de beide natien voldoende wijze zal beslecht worden en dat ons Gouvernement niet zal genoodzaakt zijn tot handhaving van waardigheid en regten, middelen van geweld te baat te nemen.

De gewone berigten uit Madrid loopen tot den 17den, doch men heeft ook brieven van den 18den, en aan de beurs sprak men heden over tijdingen van den 19den. Nog was de hoofdstad, die sedert het uittrekken aller troepen tegen *Gomez* geen ander garnizoen heeft dan hare nationale garde, uiterlijk in rust; maar heimelijke woelingen hadden er plaats, vooral van den kant der staatkundige genootschappen. Aan een derzelve, hetwelk de regering om toelating verzocht had, was dezelve geweigerd geworden. De heer *Mendizabal* zou verklaard hebben zijn ministerie te zullen nederleggen, zoo de verlangde goedkeuring verleend werd, en over het algemeen moet hij voornemens zijn, die genootschappen te ontbinden, of zoo hem dit mislukt zijne demissie te nemen. De tijding van eenig nieuw door *Gomez* te behalen voordeel zou waarschijnlijk eene uitbersting ten gevolg hebben, en hoezeer de regering alsnog eenen goeden moed wil toonen en men zelfs verspreidt dat *Gomez* bij Valencia door den generaal *Alaix* geslagen geworden is, toonen de toebereidselen, die nog steeds tot het vertrek der beide Koninginnen naar de grensvesting Badajoz gemaakt worden, dat het vertrouwen der bestuurders niet zeer groot moet wezen, eene omstandigheid welke dan ook niet toebrengt om dat van het publiek te bevestigen.

Ondertusschen schijnt zich het uitwendige gevaar voor het oogenblik van Madrid te hebben afgekeerd. *Gomez* heeft zich, na het innemen van Requena, eene stad van 12,500 inwoners, naar de hoofdstad Valencia gewend. Hij blokkeert met 20,000 man die plaats, welke slechts een zwak garnizoen van nationale gardes heeft, en moet verklaard hebben, Valencia te willen innemen, alvorens aan eenen togt naar Madrid te denken. Het gouvernement tracht inmiddels een klein leger te Guadalaxara bijeen te brengen om Madrid te dekken, terwijl *Rodil*, volgens een den 16den genomen decreet, eerst de armee van het centrum moet reorganiseren en zich alsdan naar de armee van het noorden begeven. Berigten uit Bayonne van den 21sten willen, dat door deze laatste, onmiddellijk na het op den 13den te San Gregorio geleden nadeel, des anderendaags bij Arroniz een voordeel behaald is. Generaal *Lebeau*, die daartoe medegewerkt had, was vervolgens den 17den te Pampelona gekomen, waar een officier hem berigt gebragt had, dat er door onze regering bevel gegeven was tot de ontbinding van het auxiliaire legioen te Pau. *Lebeau* zelf schijnt niet te weten, of hij met het overschot van het Algerijnsche legioen in Spanje moet blijven of terug keeren. De Madridsche-*Gaceta* van den 20sten kondigt de betaling aan van het op primo October verschijnend halfjaar der binnenlandsche schuld.

Een artikel in het *Journal des Débats* van heden heeft op onze fondsen gunstig gewerkt. Het zegt onder anderen, dat van de 255 millioen, ten bedrage waarvan onze losse of dobberende schuld van 500 millioen ontlast moet worden, reeds ongeveer 170 millioenen geconsolideerd zijn, en dat er geen twijfel meer is aan het wel slagen der geheele verrigting. Daarenboven willen bijzondere berigten dat er van gouvernementswege 30 millioenen ter beschikking van een voornaam kapitalist gesteld zijn, om de koersen op te houden.

Sir *Robert Peel*, die thans in Frankrijk is, heeft dezer dagen, gedurende zijne aanwezigheid te Parijs, verscheiden conferentiën met den heer *Guizot* gehad.

Men gelooft dat tegen het eind dezer week de heer *Sebastiani* naar zijnen post te Londen wederkeeren zal.

Brieven uit St. Jean de Luz logenstraffen alles wat omtrent den ziekelijken toestand van don *Carlos* is verhaald geworden. Hij scheen integendeel welvarender dan ooit, toen hij onlangs Irun en omliggende plaatsen bezocht, en de afkondiging der constitutie van 1812 scheen hem veel moed voor de zegepraal zijner zaak hebben ingeboezemd. Zelfs zou hij zich hebben uitgelaten, dat nu niets meer in staat was zijnen intogt in Madrid te verhinderen. Echter teekende zijn gelaat meer kalmte dan geestdrift, en de antwoorden, aan degenen welke hem toespraken gegeven, waren kort en afgebroken.

In weerwil der bovenstaande verzekering, zou de Pretendent weinig lust betoonen den raad van sommige zijner aanhangers te volgen, om de Ebro over te trekken en zich aan het hoofd zijner troepen te plaatsen, maar zich vooreerst te Estella willen vestigen. Ook verlangde men te vergeefs dat hij eene proclamatie afkondigt, ter geruststelling van hen die zijne wraak vreezen, bijaldien hij overwinnaar wezen mogt.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den 29 September.* Bij besluit van Zijne Majesteit is benoemd:

Tot gewoon hoogleeraar bij de Hoogeschool te Leiden, Dr. *A. H. van der Boon Mesch*, thans buitengewoon hoogleeraar.

Z. K. H. de Grootvorst *Michaël* van Rusland is eergisteren avond alhier aangekomen.

Men verneemt, dat de heer *Baud*, oud-gouverneur-generaal van Oost-Indië, den heer *van Schimmelpenninck* als Secretaris van staat zal opvolgen.

Aan den heer *P. F. Freits*, te Vlissingen, aan wien bij Koninklijk besluit van den 11 dezer octrooi is verleend op de uitvinding van verbeterde kunstarmen met beweegbare handen, is van wege Hoogstdenzelve, tot aanmoediging van deze zijne uitvinding, uit het fonds der octrooi-regten eene premie van zes honderd gulden verleend.

Heden heeft Z. K. H. prins *Frederik Hendrik* zijne geloofsbelijdenis, op het paleis des Konings, in tegenwoordigheid van Hunne Majesteiten, der leden van het Koninklijk Geslacht en der zich alhier bevindende vreemde Prinsen, afgelegd in handen van den Wel Eerwaarden Heer *D. Delprat*, hofkapellaan en emeritus Predikant bij de Walsche Gemeente alhier. Daarna is er diner ten Hove geweest.

Bij gelegenheid der tegenwoordigheid van de zich alhier bevindende hooge Vorstelijke Personen van de Koninklijke Familie was de dag van heden bepaald tot het houden eener inspectie over het garnizoen der residentie. Het ongunstige weder echter heeft zulks geen voortgang doen hebben, doch naar men wil zou die zijn uitgesteld tot overmorgen.

AMSTERDAM, *den 29 September.* Wij vernemen dat in eene gisteren avond gehoudene vergadering der directie en commissie tot den geprojecteerden ijzeren spoorweg tusschen onze hoofdstad en Haarlem, besloten is dat dezelve zich vooreerst niet als ontbonden zoude beschouwen, maar dat aan Z. M. een rekwest zou worden gerigt, met verzoek om in de oorspronkelijke concessie eenige wijzigingen te maken, en wel 1. de bevoegdheid om slechts een enkel spoor te leggen; 2. eene geringe verhooging der tollen; 3. een langeren duur der consessie; en 4. om de limite van den interest te verhoogen, zijnde bij de oorspronkelijke concessie bepaald, dat de tollen zouden worden verminderd zoodra die interest meer dan de 10 pCt. mogt bedragen.

NIJMEGEN, *den 30 September.* In den nacht tusschen Dingsdag en Woensdag ll., omstreeks twee uren, trok over onze stad een verschrikkelijk onweder, waarvan men zich de wedergade sedert verscheiden jaren niet herinnert. Gelukkig werd onze stad weder gespaard; zelden, bijna nooit, heeft men in dezelve de gevolgen van het onweder te betreuren, hetwelk aan de hooge ligging van de stad schijnt toe te schrijven te zijn, doch niet zelden ondervindt men de uitwerkselen van hetzelve in de omliggende dorpen. — Getuige daarvan het ongeval nog onlangs, den 14 Augustus, het dorp Groesbeek getroffen. Zoo ook werd bij deze gelegenheid een huis in het naburige Lent getroffen, in hetwelk de bliksem op onderscheiden plaatsen eenige, hoewel geringe, schade veroorzaakte, terwijl de bewoners gespaard werden. Van meer belang is het ongeluk in de nabijheid der stad Grave voorgevallen; aldaar sloeg de bliksem in een huis, schuins over de herberg *den Elft* gelegen, uit hetwelk de bewoners zich ter naauwernood gered hebben, doch waarin een man, zijnde de broeder van de vrouw des huizes, in de vlammen is omgekomen. Deze was slechts voor dien nacht daar ten huize, om zijn zwager in deszelfs werkzaamheden, den volgenden morgen, behulpzaam te zijn. De geredden, man, vrouw en zes kinderen, zijn allen min of meer zwaar gebrand, terwijl, behalve al den inboedel en den ingezamelden oogst, nog eene koe en drie varkens verbrand zijn.

Wij vernemen uit eene echte bron, dat het Zijne Majesteit den Keizer aller Russen behaagd heeft, te gelasten, dat in alle militaire etablissementen zijns rijks, het portrait van den generaal *Chassé* geplaatst zal worden. Deze huldiging aan den moed en het militaire beleid van een onzer landgenooten, kan niet anders dan iederen Nederlander hoogst aangenaam zijn.

GRONINGEN, *den 26 September.* Het *Algemeen Verslag, wegens het Instituut van Doofstommen*, alhier gedaan in de vier en veertigste jaarlijksche vergadering, den 25 Julij ll., luidt wederom gunstig voor dat weldadig gesticht. Op nieuw heeft het in het nu verloopene jaar niet ontbroken, noch bij den vreemdeling, noch bij den Nederlander, noch bij de Regering in ons Vaderland, noch bij het Bestuur van deze Stad, noch eindelijk bij het Koninklijk Gezin, aan belangstelling in, en behartiging van datgene, wat voor deze menschlievende instelling, als nuttig en heilzaam, kan worden geacht.

Ofschoon het Departement *Uithuizen en Uskwert*, dat laatstelijk, als tellende *negen* leden, nog op de lijst der Departementen voorkwam, heeft opgehouden te bestaan, en er geene nieuwe Departementen zijn opgerigt — (waarmede de Directie zich gevleid had, nadat door Z. Exc. den heer Minister van Binnenlandsche Zaken aan haar verzoek, op de meest verpligtende wijze, gehoor was gegeven, en de heeren Gouverneurs der onderscheidene Provincien waren uitgenoodigd, om het daarstellen van nieuwe Departementen bevorderlijk te willen zijn) — is in *negen* Departementen het getal der leden met 197 vermeerderd, daaronder begrepen het getal der leden te *Batavia*. In 28 Departementen, de beide hiervoren genoemde vervallene Departementen daaronder begrepen, is het getal der leden met 137 verminderd, zoodat het Instituut zich nog mag verheugen in eene aanwinst van 60 leden.

Op *Java* werden tot hiertoe nu en dan collekten of inschrijvingen ten behoeve van het Instituut gedaan, welke van tijd tot tijd meer moeijelijk werden en minder gunstige uitkomsten opleverden. De Departements-Directie aldaar heeft het daarhenen weten te leiden, dat in Neêrlands Oost-Indische Bezittingen, even als in het Vaderland, het lidmaatschap is aangenomen door een aantal personen, welke zich verpligt hebben, jaarlijks eene vaste som te zullen contribuëren, waardoor de inkomsten des Instituuts in die streken meer verzekerd zijn; tellende dit Departement reeds 150 leden, behalve die in de Buitenbezittingen, welke tot hiertoe nog niet zijn opgegeven.

Van de, ter plaatsing opgeroepene doofstommen, zijn in dit jaar 21 overgekomen.

Het getal der kweekelingen, welke in dit jaar ontslagen zullen worden, is niet groot, en bedraagt slechts een *zevental. Drie* van dezelve zijn bekwaam, om in de maatschappij te verkeeren, *twee* zijn zulks in eene mindere mate, terwijl nog *twee* anderen, welke geene vorderingen van belang aan het Instituut, gedurende hun zevenjarig verblijf aan hetzelve, gemaakt hadden, mede ontslagen zijn, omdat van dezelve geen voortgang in kennis en beschaving te wachten was, zoo dat dan ook deze beide laatsten hunne geloofsbelijdenis, naar de leer der Hervormden, niet hebben afgelegd, terwijl daarentegen *vier* der ontslagen wordende kweekelingen, door den heer pastoor *J. van den Burg*, tot de eerste Heilige Communie zijn toegelaten, en een ander, van de Israëlitische Godsdienst, ten overstaan van de heeren opperrabbijn, parnassijns en leden van den Grooten Kerkenraad der Israëlitische Gemeente alhier, blijken heeft gegeven van uitnemende vordering in Godsdienstige kennis.

De kweekelingen hebben zich zeer wel gedragen, en, even als vroeger, goede vorderingen gemaakt. Derzelver gezondheids-toestand was over het algemeen voldoende.

Na het doen van het *Algemeen Verslag* in bovengenoemde vergadering, hebben er wederom eenige opnemingen van kweekelingen plaats gehad, waardoor de leerlingen, die thans op het Instituut aanwezig zijn, een getal beloopen van 168.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Van den 25 September tot den 2 October 1836.

Binnenkomen: Den 26 September het Nederl. kofschip *de Houthandel*, kapt. D. K. de Grooth, van Christiaansand; het Engelsch schonerschip *the Flora*, kapt. J. Manning, van Londen. — Den 30 dito het Engelsch schonerschip *Northam*, kapt. C. Carter, van Londen.

Uitgezeild: Den 26 September de Nederlandsche kofschepen *Cornelia*, kapt. R. A. Oortjes en *de Goede Welvaart*, kapt. J. G. Vos, beide naar Noorwegen; het Noordsch schonerschip *St. Thomas*, kapt. N. M. Lindegaard, naar Newcastle. — Den 27 dito het Nederl. kofschip *de Jonge Dirk*, kapt. H. E. Vos en het Nederl. smakschip *de Vrouw Jantina*, kapt. K. E. Vos, beide naar Noorwegen. — Den 28 dito de Nederlandsche kofschepen *Vriendschap*, kapt. J. Klasen, *Groot Lankum*, kapt. J. O. Stuut, *de Vrouw Antje*, kapt. K. D. de Grooth en *Gezina*, kapt. B. A. Visser, alle vier naar Noorwegen. — Den 29 dito het Nederl. kofschip *Jan Freerk*, kapt. G. H. Smit en het Noordsch brikschip *Haabets Anker*, kapt. C. Haagensen, beide naar Noorwegen. — Den 30 dito het Nederl. smakschip *de Vrouw Elizabeth*, kapt. J. H. Cappen, naar Noorwegen; het Nederl. tjalkschip *de Vrouw IJkina*, kapt. D. L. Knoop, naar Hamburg. — Den 1 October het Noordsch schonerschip *Minerva*, kapt. L. Eliefsen, naar Noorwegen; het Hanoversch kofschip *Industrie*, kapt. J. Ulfers, op avontuur.

MENGELWERK.

HET OUD PRINSESSE-HOF TE LEEUWARDEN.

Bij gelegenheid van den openbaren verkoop van het bovengenoemde oude en aanzienlijke gebouw in deze stad, hebben wij het niet onvoegzaam geacht, onze aanteekeningen betrekkelijk deszelfs vroegeren toestand en vorige bezitters bijeen te verzamelen en onzen Stadgenooten mede te deelen.

Het is zeer vermoedelijk dat het oorspronkelijke gebouw reeds in het begin der vijftiende eeuw door het adellijk geslacht PAPINGA of PAPEMA te dezer plaatse werd gesticht, toen dit westelijk gedeelte der Groote Kerkstraat nog tot de, van *Oud-Leeuwarden* afgescheidene Parochie *Oldehove* behoorde. Naar den naam van deszelfs stichter droeg het sterke steenen huis, met toren en voorplein, den naam van *Papinga-stins*, en het daarachter gelegene land, tot aan den lateren Spanjaardsweg, dien van *Papinga-fenne*. Het schijnt zelfs in die eeuw een zoo aanzienlijk gebouw geweest te zijn, dat deszelfs bezitter ten behoeve van hem en zijn geslacht binnen het huis eene eigene kapel bezat, welke door een' afzonderlijken Priester of Prebendarius van de kerk van *Oldehove* bediend werd. Althans ten jare 1484 komt deze Priester, „Heer FEYCKE, Persona tho Papingastins,” in een onuitgegeven Charter voor, als handelende namens zijnen heer in een zeker geschil, tusschen dezen en den Priester en de Voogden van het *St. Anthonij-Gasthuis* ontstaan, over de hoedanigheid van ieders eigendom in voornoemde fenne, welke, in gemeld jaar, door het graven van de stadsgracht om *Nieuw-Leeuwarden*, midden door dezelve, in twee ongelijke stukken gedeeld en aanmerkelijk kleiner geworden was. Sedert dien tijd is ons geen andere bezitter van het huis, van dezen naam, voorgekomen, dan WIJBE PAPINGA of PAPPINGA, getrouwd met MARGARETHA STERCKENBORGH, en als zoodanig erfgenaam van EESCK TJESSENS, Weduwe van EDO MARTENA, wonende in *Martena-huis* op de Nieuwestad, volgens haar onuitgegeven Testament van den jare 1554.

Even als het laatst genoemde geslacht, schijnt ook dat van PAPINGA reeds in deze eeuw uitgestorven te zijn, en werd deze stins, — waarop men tevens meent dat de Bisschop van *Leeuwarden*, CUNERUS PETRI, eenigen tijd van zijn kortstondig bezit van den bisschoppelijken stoel zou gezeteld geweest zijn, — in 1580 bezeten door de destijds in aanzien zijnde familie CANTER, gelijk eene Ms. Acte van Accoord omtrent de Collatie van het *St. Christophorus-leen* te *Oldehove* vermeldt. Na verloop van jaren kwam het huis door koop of erfopvolging in het vermaarde geslacht LIAUCKAMA, anders te *Sexbierum* gevestigd. Als zoodanig vinden wij JULIANA VAN LIAUCKAMA, Weduwe van EVERHARD VAN PIPENPOI, Ridder en Heer van *Merchten*, en hare Zuster CATHARINA VAN LIAUCKAMA, gehuwd aan THEODOR VAN DER LAEN, Ridder en Heer van *Scrick*, in het *Stads-Resolutie-boek* van 1644 genoemd als eigenaren en bewoners van dit gebouw, hetwelk destijds den naam van *Liauckama-huis* had aangenomen. Toen echter bestond dit aloude geslacht niet meer in mannelijken stam, zoodat dit bezit van weinig langeren duur zal geweest zijn. Het is mij zelfs zeer waarschijnlijk voorgekomen, dat de oude stins, bestaande uit een terugwijkend hoofdgebouw, met voorplein, toren en twee tot aan de straat vooruitspringende vleugels, bij die gelegenheid in drie afzonderlijke deelen gesplitst is geworden. De Heer VAN DER LAEN bleef vooreerst den westelijken vleugel bewonen, en verkocht dien later aan de familie GLINSTRA; het hoofdgebouw aan het geslacht van AYLVA en het oostelijke zijgebouw ging in eigendom over aan DAMES VAN LOO, wiens voorzaten sedert lang de aanzienlijkste betrekkingen in *Friesland* bekleed hadden. Bij het overlijden van dezen werd dat gedeelte in 1680 gekocht, of liever geniaard, door den grooten Staatsman en Ambassadeur WILLEM VAN HAREN, Grietman van *het Bildt* en Rentemeester van de Domeinen van de Provincie *Friesland*, die het bezat tot aan zijnen dood in 1708, toen het bij erfenis ten deel viel aan zijns broeders zoon, WILLEM VAN HAREN, toenmaals Grietman van *Weststellingwerf*. Deze had tot zoon ADAM ERNST, Grietman van *het Bildt*, de vader van de zoo beroemde Staatsmannen en Dichters, WILLEM en ONNO ZWIER VAN

HAREN. Naardien deze in 1710 en 1713 te *Leeuwarden* geboren zijn, en er geen ander huis, gelijktijdig door dit geslacht bewoond, hier ter stede bekend is, mag het dus zeer vermoedelijk voorkomen, dat beide het eerste daglicht aanschouwden in dit huis, hetwelk alzoo eenigermate deelt in den roem, welke aan hunne luisterrijke verdiensten in de staat- en letterkundige geschiedenis van ons Vaderland mogt ten deel vallen.

Dewijl het den ouden heer VAN HAREN zeker zal bekend geweest zijn, dat zijne nog levende vrouw, RIXT VAN ANDRÉE, bij haar Testament aan haren oudsten kleinzoon, WILLEM, onder anderen twee huizen bij de Put te *Leeuwarden* had toegedacht (1), zal hij, die de verwaarloosde geldelijke belangen van zijne kleinzonen zoo ijverig behartigde, daarom van de geschikte gelegenheid, welke zich aanbood, om *Papinga-stins* of *Liauckama-huis* te verkoopen, gebruik gemaakt hebben.

Prinses MARIA LOUSIA toch, die sedert den ongelukkigen dood van haren gemaal, Prins JOHAN WILLEM FRISO, het Stadhouderschap van *Friesland* als Gouvernante van haren Zoon, Prins WILLEM CAREL HENDRIK FRISO waarnam en met hem het Stadhouderlijk Hof bewoonde, zocht eene woning overeenkomstig haren rang, welke zij met hare hofhouding mogt kunnen betrekken, wanneer haar zoon met den jare 1731 meerderjarig worden en zelf het Stadhouderschap aanvaarden zou. Zij meende die gevonden te hebben in het gebouw, hetwelk als geheel een zoo aanzienlijk voorkomen had, maar nu in drie deelen gescheiden werd bewoond. Achtervolgens kocht zij nu het middengebouw of *corps de logis* van den Heer VAN AYLVA en den regtervleugel van den Heer VAN GLINSTRA. Ook aan den hoogbejaarden VAN HAREN, wiens kleinzonen zoo gemeenzaam aan haar hof met haren zoon verkeerden, stelde zij den koop voor, welken hij aannam en die weinig tijds voor zijn overlijden in 1728 voltrokken werd. Niets was nu natuurlijker dan dat de Vorstin het huis, deels bouwvallig en van oude bouworde, naar haren smaak en gemak weder als één geheel inrigtte, en het met deszelfs vooren achtervleugels, zoowel van buiten als van binnen, een nieuwerwetsch aanzien gaf en vorstelijk liet betimmeren en stofferen. Zij, die het huis thans kennen, zullen van die sieraden nog vele overblijfselen in zijden, damasten of tapijten behangsels, fraai beschot-, schilder- en plafonneerwerk enz. gevonden hebben. Met name mag daaronder genoemd worden dat net betimmerde vertrek, in het midden van den achtervleugel, dat met zwaar vergulde lambrisering, marmeren mantel, gewelfde plafon met spiegels en een behangsel van zwart fluweel, met chineesche figuren geborduurd, pronkt, en hetwelk men wil dat tot eene plaats van godsdienstige afzondering of huiskapel van de vrome Prinses diende, alsmede dat het behangsel daarvan door hare eigene hand zoude geborduurd zijn. De inrigting der vertrekken werd geheel veranderd en de gevels vernieuwd, en met pilasters en lofwerk versierd, ofschoon de oude toren, met ronden, spits toeloopenden kap gedekt, in den oostelijken vleugel aan het voorplein staande, bewaard bleef, en eerst voor weinige jaren van zijne kruin is beroofd geworden, zoodat hij ten deele nog zigtbaar is. Nevens denzelven, en niet, gelijk thans, in het middengebouw, was de hoofdingang, waarboven twee liggende leeuwen, met vorstelijke Kroonen gedekt, de wapens van Oranje-Nassau en Hessen-Kassel hielden. Rondom dezelve waren versierselen van beeld- en lofwerk, waartusschen het jaartal van de voltooijing dezer verbouwingen (1731) was geplaatst.

De westelijke vleugel, bijna de helft smaller dan het tegenwoordige huis van den Heer W. ALBARDA, had even als de andere een' spits toeloopenden gevel, doch met drie pilasters en veelvuldig hardsteenwerk versierd. Aan den westkant had het een klein voorplein, van de straat afgescheiden door een' muur, waarin een venster en eene deur was, boven welke fraai in hardsteen gehouwen wapenschilden, met helm en sieraden gedekt, pronkten (2).

In genoemd jaar 1731 legde de Vorstin hare Voogdijschap neder, en betrok, na hare terugkomst van eene reis naar *Kassel*, deze woning met haar hofgezin. Ten behoeve hiervan kocht zij tijdelings nog het naastgelegen huis, op den hoek van het *Heer Ivostraatje*, voormaals de woning van Heer IVO JOHANNES, Pastoor van Oldehove, benevens het oostelijk terugwijkende huis, sedert door haren Secretaris, Dr. N. ARNOLDI, bewoond, en eenige andere naburige huizen aan, voor zooverre zij die, in de nabijheid van de oude Vorstelijke Stallen (de tegenwoordige Manège en andere gebouwen) niet reeds bezat. Daarenboven is het mij uit de mij medegedeelde Ms. Aanteekeningen van Jhr. ULBO VAN BURMANIA en uit mondelinge berigten van Jhr. I. ÆBINGA VAN HUMALDA gebleken, dat het breede gebouw aan de overzijde, hetwelk thans tot eene Fransche Kostschool voor meisjes wordt gebezigd, en welks hoofdingang nog pronkt met zuilen en wapenschilden door leeuwen gehouden, weleer aan het Geslacht AEBINGA en later mede aan het Huis van Nassau toebehoorde. Het was de woning, welke de twee Prinsessen ALBERTINE AGNES *van Oranje*, Weduwe van Prins WILLEM FREDERIK *van Nassau*, en AMELIA VAN ANHALT, Weduwe van Prins HENDRIK CASIMIR *de tweede*, op gelijke wijze betrokken, de eerste toen haar zoon genoemde HENDRIK CASIMIR in 1672, de laatste toen haar zoon JOHAN WILLEM FRISO, in 1707, bij hunne meerderjarigheid zelve het Stadhouderlijk bewind aanvaardden. Tijdens MARIA LOUISA nu haar hof herwaarts overbragt, werd dit huis tot eene woning voor de leden van hare hofhouding ingerigt. Later is het door de Heeren FABER, VAN BOELENS en anderen bewoond.

Gedurende de overige vier-en-dertig jaren van haren Weduwlijken staat bleef de Vorstin het nu weder vereenigde *Papinga-* of *Liauckama-huis*, voortaan den naam van *het Prinsesse-hof* dragende, in dezer voege bewonen. Althans voor zooverre zij geen gebruik maakte *van*, en zich dagelijks, veelal in eene *porte chaise* of draagstoel, brengen liet *naar* den door haar aangelegden Lusttuin *Mariënburg*, Achter de Hoven, wiens bestaan wij op eene andere plaats (*Geschiedenis van den Stads- of Prinsentuin*) uitvoeriger hebben vermeld. MARIA LOUISA bleef hier wonen, ofschoon (gelijk een harer Levensbeschrijvers zegt (3)), „ een ander, in hare plaats, welligt 's Gravenhage ter woon verkozen zou „ hebben, om zoo meer van nabij te deelen, in de grootheid en eer, welke „ haar Zoon aldaar genoot," sedert hij in 1747 tot algemeenen Stadhouder over al de Vereenigde Nederlanden verheven was, en zijne hofhouding derwaarts overgebragt had. Zij beminde te zeer de stille afzondering, en voelde zich, door een verblijf van veertig jaren aan *Leeuwarden* en *Friesland* zoo verbonden, dat zij daaraan gereedelijk dien koninklijken luister konde opofferen. Zij had geene redenen zich hierover te beklagen, dewijl zij, na den kort daarop gevolgden dood van dien beminden Zoon en daarna van deszelfs Gemalin, Prinses ANNA, op nieuw een bewijs van vertrouwen van 's Lands Staten ontving, door het verzoek om als toeziende Voogdes van haren Kleinzoon Prins WILLEM V, andermaal het Stadhouderlijk bewind van *Friesland*, gedurende zijne minderjarigheid, op zich te nemen. Zij aanvaardde andermaal deze, vooral in dien tijd gewigtige en voor haren een-en-zeventig-jarigen ouderdom zeer zware taak, en vervulde die nog zes jaren met zoo veel wijsheid en beleid, dat de Staten van *Friesland* haar een middel in Gods hand noemden, ter bevordering van de welvaart van dit Gewest. Den 9 April 1765 stierf zij, om strijd geroemd wegens hare Christelijke braafheid, lijdzaamheid en onbekrompene weldadigheid, waarvan Leeuwardens ingezetenen zoo vele sprekende bewijzen hadden ontvangen, dat hare zegenrijke nagedachtenis nog onder ons blijft voortleven.

Schoon de Prinses hare weldaden aan het nieuw opgerigte Diakoniehuis der Hervormde Gemeente, in haar leven bewezen, bij haren uitersten wil bekroonde, door, boven een legaat van *tien duizend gulden* aan de Stads Armekamer, nog aan genoemd Gesticht haren uitgestrekten Lusttuin, *Mariënburg*, te bespreken, — had zij aangaande de bestemming van hare overige Vorstelijke gebouwen in haar Testament geene bijzondere bepalingen gemaakt. Of het moest deze zijn, dat zij, den verkoop daarvan voorziende, der Regering van *Leeuwarden* verzocht te willen zorgen, dat geen derzelve ooit tot herbergen of andere publieke plaatsen mogt gebruikt worden. In het laatst van het jaar 1765 werden al de Vorstelijke gebouwen verkocht; doch kwam het den Hertog van *Brunswijk-Wolfenbuttel*, Executeur van de nalatenschap der Prinses, de geschiktste wijze voor, om het Hof met deszelfs vleugels bij deelen zoodanig te verkoopen, als het weleer afzonderlijk was bewoond geworden; waardoor men genoodzaakt zoude zijn midden in het hoofdpand een' ingang en voorts de vereischte afscheidingen en afsluitingen van de deelen te maken.

Mr. EELCO VAN HAERSMA, — bij zijn leven met den naam van de *Oostindische* onderscheiden, en die na zijnen dood, wegens de belangrijke besprekingen aan verschillende Godshuizen in deze Stad, dien van de *Weldadige* verdiende, — werd den 17 December kooper en bewoner van het hoofdgebouw, met tuin, stalling en koetshuis, benevens de zijden en damasten glasgordijnen, schilderijen en losse meubelen, voor eene som van ruim 9332 *Gld.* Het overlijden van zijne vrouw, niet lang daarna, was oorzaak, dat hij reeds den 15 Julij 1783 den eigendom van het huis (zonder gemelde losse goederen) voor 15,000 Gld. overdroeg aan den Raadsheer H. U. HUBER, door wiens familie het, na intusschen kort door den Baron THOE SCHWARTSENBERG bewoond te zijn geweest, in 1805 werd verkocht aan den Heer Dr. J. W. QUAESTIUS.

Gedurende eene reeks van twee-en-twintig jaren werd het gebouw door dezen geleerden Genees-, Heel- en Natuurkundige bewoond, en bevatten de bovenvertrekken destijds dat voortreffelijke Kabinet van Heel-, Natuur- en Oudheidkundige Zeldzaamheden, hetwelk onder de partikuliere verzamelingen in ons Vaderland roem had verworven, en, met de uitmuntende Bibliotheek, in de maand April 1828 in dit huis openlijk is verkocht.

Sedert dien tijd door den HWGeb. Heer Baron *van Burmania Rengers*, Agent van den Algemeenen Rijkskassier, bewoond, verbeidt dit hoofdgebouw nu eerlang eenen nieuwen eigenaar en bezitter, die wij hopen dat de blijken van Vorstelijke bewoning, welke wij er thans nog in ontdekken (voor zooverre de veranderde smaak en de knagende tand des tijds dit zullen toelaten) ongeschonden aan een volgend geslacht moge overbrengen, als zoo vele herinneringen aan eene voortreffelijke Vorstinne, die dit oude gebouw tot een der eerwaardigste sieraden van *Leeuwarden* heeft verheven.

September 1836. W. E.

(1) Zie de hoogstbelangrijke *Fragmenten over het Geslacht der* VAN HARENS van mijnen vriend J. H. HALBERTSMA, bl. 75. — Deze twee huizen, de naaste aan het Groot Kerkhof, werden zoo vroeger als later door verscheidene aanzienlijke geslachten, als HARINXMA, BURMANIA en daarna nog door de waardige Weduwe van ONNO ZWIER VAN HAREN, SARA ALEIJDA VAN HULST, door zijne eervolle vermelding in *de Geuzen* vereeuwigd, bewoond. Een derzelve diende later tot kazernering van ruiters en soldaten, en is thans tot de Stads-Tusschenschool verbouwd.

(2) Eene nette afbeelding van het uitwendig voorkomen van het gebouw, sedert deze vernieuwingen, komt voor in den Tegenwoordigen Staat van Friesland, IIe. deel, waar tevens op bl. 165 eene korte beschrijving van het uiterlijk aanzien wordt gevonden.

(3) Zie Ds. BRANDT MAAS, *Levensschetsen van merkw., meest Vriesche Mannen en Vrouwen*, 1e. St. bl. 79. Vergelijk mede: DE CHALMOT, *Leven van* MARIA LOUISA, bl. 194, 195, 268; KOK, *Vaderl. Woordenb.*, 22e dl. bl. 265.

De Prijs der BOTER te Leeuwarden, den 30 September 1836, *f* 34 : 00 à *f* 35 : 50. GROVE KAAS *f* 16 : 25 à *f* 22 : 00.

De In- en Uitlandsche ROGGE en TARWE was dienzelfden dag. Rogge *f* 167 : 25 het Last. — Tarwe *f* 6 : 76 de Mudde.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 1 October 1836.

NEDERLAND.			Gebl.
Werk. Schuld à 2½ pCt.	52⅝	52⅝	52 11/16
Dito dito...... 5 „	99⅞	100	100
Uitgest. Schuld........			
Kansbilj. van dito....	21⅞	22⅛	22⅛
Amortis. Synd. 4½ pCt.	94¾	95⅛	95⅛
Dito dito ..... 3½ „	76¼	76¼	76¼
Handel-Maats. 4½ „	176	178	178
Nieuwe dito.. 4½ „			
O. I. Leening . 4 „			
FRANKRIJK.			
Insch. Grooth.. 3 pCt.	79		
ENGELAND.			
Insch. Grootboek......			
SPANJE.			
L. bij Ardoin £ 85. 5 pCt.	23¾	24¾	24¾
Dito bij dito, onb. stukk..			
Passive................	7¼	7½	
Deferred			
Fransche Uitgestelde...	9½	9⅝	
Engelsche Uitgestelde..			
PORTUGAL.			
Oblig. te Londen 5 pCt.			
Dito dito....... 3 „			
NAPELS.			
Cert. bij *L. & B.* 5 pCt.			
Dito bij *Falc. & C.* 5 „			
Leen. te L. bij *R.* 5 „			
Aand. Tavoglière 3½ „			
Dito te Parijs... 3½ „			

RUSLAND.		Gebl.
O.*H.* 1798 en 1816, 5 pCt.	102¾	103
Dito dito 1828 en 29, 5 „	103	103⅛
Cert. d. 1831 en 33, 5 „	93⅜	93⅜
Obl. te Londen.. 5 „		
Cert. te Hamburg 5 „		
Inschrijv. in Assig. 6 „	64⅜	64¾
Certifi, van dito.. 6 „	65¼	
POLEN.		
Aand. met Lot. fl. 300 *f*		
„ „ „ „ 500 -		
PRUISSEN.		
Aand. met Lot. R. 50 *f*	107	107¼
Neg. Londen 1830 4 pCt.		
OOSTENRIJK.		
Aand. met Lot. *f* 100...		
Dito dito *f* 250.. 4 pCt.		
Metalliek....... 5 „	98¾	
Dito........... 3 „		
Dito te Lond. gen. 5 „		
Dito............2½ „		
W. B. bij *Goll & C.* 5 „		
Dito............4 „		
N. Ween. Aand. fl. 500 *f*		
DENEMARKEN.		
L. te Londen ... 3 pCt.		
BRAZ. dito bij *Rots.* 5 „	81	
DARMST. Aand. bij L.		
Russ. Fr. A. 500 fr. ..		
Dito 100 fr.		

Brazil. van 200 £ 80. — Columb. 1ste leening van 100 £ 14⅝, 15⅛, 14⅞; van 250 en 500 £ 14½; dito 2de leening van 100 £ 19, ⅛; van 250 £ 17¾ ½; onbep. Coup. *f* 3 11/16, ¾. — Peru 6 pCt. van 100 £ 13½, ¼; Coup. *f* 3¼.

. Getrouwd:

Mr. JOHANNES POTTER VAN LOON, te *Appingedam*,
Weduwnaar van GESINA MARISSEN, en
REINIERA SISSINGH.

Rusthoven, onder Wirdum (provincie Groningen),
den 28 September 1836.

Eenige bekendmaking.

. Getrouwd:

D. J. A. BARON VAN HARINXMA THOE SLOOTEN,
Jonkvrouwe D. M. D. VAN HEEMSTRA.

Heemstra-State bij Leeuwarden,
den 29 September 1836.

. Getrouwd:

Ezumazijl, den 29 September 1836. WIETZE VAN BRUGGEN, en BORTJE BOTMA.

. Getrouwd:

Parrega, den 1 October 1836. D. CANNEGIETER, Wzoon, *Predikant*, en R. M. CANNEGIETER.

Eenige kennisgeving.

. Heden avond omstreeks half tien ure, beviel mijne geliefde Echtgenoote MAGDELTJE BEEKHUIS, door Gods goedheid, voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER. H. HELLEMA, *Predikant.*

Achlum, den 26 September 1836.

. A. J. F. SIBINGA, Geboren HAENENBERGER, verloste op den 25 ll., te Blija van eenen ZOON.

ROORDAHUIZUM, den 28 September 1836. Mijne hartelijk geliefde Echtgenoot C. HAMSTRA, beviel heden van eene DOCHTER.

J. F. SNETHLAGE.

Eenige kennisgeving.

. Heden avond beviel van eene welgeschapene DOCHTER, B. J. EELKEMA, geliefde Echtgenoote van L. SCHIERBEEK.

Leeuwarden, den 1 October 1836.

. Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, J. G. OLDENHUIS KIJMMELL, geliefde Echtgenoote van

Assen, den 1 October 1836. MR. S. GRATAMA.

. Heden overleed ten 6½ uur, mijne geliefde Echtgenoote S. A. K. BRAAK, in den ouderdom van 26 jaren en 2 dagen, mij nalatende eene dochter, te jong om haar verlies te beseffen. R. BUSSCHER,

Beetgum, den 24 September 1836. *Med. et art. Obstetr. Doct.*

. Akelig en treurig is alles wat mij in deze dagen omringt, daar het God behaagd heeft, mijne veel geliefde en veel belovende Huisvrouw en haren hoogbejaarden Vader eene van harte liefhebbende Dochter, JISKJEN DOUWES TERENSTRA, van onze zijde weg te rukken, na vooraf voorzien te zijn van de H. Sacramenten van onze Moeder de H. Kerk, in den bloeijenden ouderdom van 32 jaren en 3 weken. 4 Jaren en 5 maanden mogt ik het groot genoegen en troostelijken omgang met haar in den band des huwelijks beleven, waarin zij mij drie jonge telgen heeft geschonken, waarvan het jongste nog maar eenige uren telt; ieder zal ligt kunnen beseffen wat ik in haar verlies, maar hope hierin te berusten, daar het de wil van God is, in wiens handen zij in hare laatste oogenblikken hare ziel heeft aanbevolen, en wij hopen dat zij haar lijden hier heeft afgelegd, waarin ik mij ook met veel vertrouwen gerust kan stellen, en dat zij met mijne en hare naastbestaanden, in den Hemel dat blijde Halleluja moge zingen, om eens allen te mogen zijn vereerd met de lauriertakken der heerlijkheid van Hem, wiens wille moet geschieden, en bij wien ik met mijne 3 jonge telgen de beste troost zal vinden.

Sneek, den 27 September 1836. HENDRIK WILLEMS NIJDAM.

LEEUWARDEN, den 1 October 1836. Heden morgen ten half 8 ure, overleed ANTONI BELTRAMI, in den ouderdom van 32 en een half jaar.

Deze dient tot eenige kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, binnen en buiten de Stad.

*** Na een aanval van beroerte ontsliep op het onverwachtst, in den ouderdom van ruim 63 jaren, mijn geliefde Man C. J. VAN DER VEER, met wien ik ruim 35 jaren een genoeglijken echt heb genoten; met vertrouwen te berusten, in den wil van God, is mijn wensch en bede. A. WIGLENHUISEN,
Harlingen, den 22 September 1836. Wed. C. VAN DER VEER.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Het behaagde den Almagtigen, heden mijne Echtgenoote SAAPKE KLASES OSINGA, tot zich te nemen. Zij stierf aan een spoedig verval van krachten, in den ouderdom van omtrent 59 jaren. Vol ondervinding was haar leven, daar zij van 10 Kinderen, uit een vroeger huwelijk ontvangen, slechts ééne Dochter mogt behouden. Haar ontslapen was zacht, en de hoop, dat de Vader der liefde haar Zijne genade niet zal onthouden, doet ons berusten in het hooge Albestuur. M. M. MOLENAAR.
Dronrijp, *Mede uit naam van hare Dochter en Behuwdzoon,*
den 30 September 1836. M. D. ANEMA en
L. A. ANEMA, Geb. KOOISTRA.

DOCKUM, den 1 October 1836. Na langdurige ziekte en eene Echt van bijna 2½ jaren, overleed heden, mijne veel geliefde Echtgenoot, LUCIA HELENA EBBINGE, in den ouderdom van nog geen 23 jaren, mij een Dochtertje nalatende. Mr. J. FOCKEMA.
Eenige kennisgeving.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN SMALLINGERLAND, brengen, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de loting om de plaatsen voor de Kramen, Dissen enz., op de aanstaande Najaarsmarkt te *Dragten*, zal plaats hebben op Zaturdag den 22 October 1836, des avonds om zes uren, op het Grietenijhuis van Smallingerland; dat de aangaven omtrent de soort en lengte der Kramen, Dissen enz., duidelijk en naauwkeurig moeten worden gedaan vóór gemelden dag, hetzij in persoon of met brieven franco, dewijl anders hierop geen regard kan worden geslagen; dat gedurende gemelde Jaarmarkt geene Horoscooptrekkerijen, Spellen om geld, gemaakt zilver, goud, of iets dergelijks, zullen worden geduld, maar ingevolge de wet zullen worden geweerd en vervolgd.
Voorts dat, ingevolge magtiging van Zijne Excellentie den Heere Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 4 Mei 1836, de dag tot koop en verkoop van Paarden, op de Jaarmarkt te Dragten, in plaats van op den laatsten Woensdag der maanden Mei en October, voortaan op den Donderdag der week, in welke dezen Woensdag invalt, bepaald zijnde de Paardenmarkt te Dragten voor de aanstaande Najaarsmarkt zal plaats hebben op Donderdag den 27 October e. k., in de Dubbelde Buurt ten Zuiden van de Brug.
Dragten, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 29 September 1836. M. P. D. VAN HARINXMA THOE SLOOTEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
F. S. REIDING.

Leverantie van Steen en Keizel.

HET DIJKSBESTUUR *van Wijmbritseradeels cum annexis Contributie Zeedijken*, is voornemens, op Dingsdag den 11 October 1836, des voormiddags ten 10 ure, in het Grietenijhuis binnen Sneek, aan de minstaannemenden te besteden, de leverantie van
200 Lasten ZWARE BALSTEEN,
100 Lasten BRIK of OUDE HUISSTEEN,
100 Lasten GROVE en
50 Lasten FIJNE KEIZEL.
Sneek, *Het Dijksbestuur voornoemd,*
den 27 September 1836. S. v. W. RENGERS.
Ter ordonnantie van hetzelve,
R. GAASTRA, *Secret.*

MR. A. VAN SLOOTEN, Notaris te Dokkum, zal, op Woensdag den 5 October 1836, des namiddags ten 2 ure, ten huize van de Wed. *G. Heerenga*, Kasteleinsche bij de Halvemaanspoort aldaar, publiek bij strijk- en verhooggelden, *provisioneel* presenteren te verkoopen:
Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, geteekend met no. 84, SCHUUR, HORNLEGER, HOVINGE, BOOMEN en PLANTAGIE, staande en gelegen in het onder het behoor van den dorpe Engwierum, groot volgens naam en faam ruim 50 bunder, zoo Bouw- als Greidlanden, en volgens Kadastrale meting 59 bunder en 30 v. roede, thans in huur tot St. Petri en Mei 1840, voor *f* 1400 in het jaar, bij *Jacob Bergmans*. — En zulks in 24 perceelen, nader bij Biljetten vermeld.

DE Griffier HEEP, te Ternaard, zal publiek, bij boelgoed, op ½ jaar crediet, aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:
15 Vroegmelke en vare KOEIJEN, 15 VARKENS en 10 SCHAPEN en LAMMEREN.
Wie gading maken, komen op Zaturdag den 8 October 1836, des namiddags ten 3 ure, ten huize van den Kastelein *van der Wal*, te Nes.

DE Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 12 October 1836, des middags ten 12 ure precies, ten huize van *Jan Kiel*, bij de Bildpoort, publiek veilen:
Pl. m. 1900 stuks dubbelde schoven gerot VLAS, zoo als hetzelve ter bezigtiging staat op het Land der Zathe van den Heer *W. Cloppenburgh*, onder Wijnaldum.

DE Notaris WIJMA, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 19 October 1836, des namiddags ten 3 ure precies, in het Stads Weeshuis, ten verzoeke van Heeren Stads Wees- en Armvoogden en Diakenen der Hervormde Gemeente te Harlingen, publiek verhuren:
Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR, HOVINGE en ANNEXEN, onder no. 40, staande en gelegen in het dorp Witmarsum, groot naar naam en faam ruim 38 bunder, zoo Bouw- als Greidlanden, thans in huring gebruikt bij *IJeb Jans IJpma*, tot St. Petri en den 12 Mei 1838, en alsdan vrij te aanvaarden, en zulks voor tien jaren, tot St. Petri en den 12 Mei 1848.
Nader onderrigt ten Kantore van voormelden Notaris.

DE Notaris P. TADEMA, te Dronrijp, zal, ten verzoeke van den Heer C. J. JORRITSMA, Cand. Nots. te Sneek, publiek, bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:
1. Een stuk uitmuntend vruchtbaar GREIDLAND, groot naar en faam 2 bunder 93 v. roede en 95 v. el.
2. Een stuk dito best GREIDLAND, groot naar naam en faam 2 bunder 20 v. roede en 46 v. el.
Beide gelegen onder Dronrijp, bij den eigenaar den Heer *A. A. Jorritsma* in gebruik, en te zamen belast met 4 flor. en 14 str.; onmiddellijk na den finalen palmslag vrij te aanvaarden.
Wie gading maken, komen op Donderdagen den 20 October en 3 November 1836, telkens des namiddags ten 4 ure, bij de provisionele en finale toewijzingen, in het Logement *de Posthoorn* te Dronrijp.

UIT DE HAND TE KOOP: De HELFT in het geoctrooijeerd VEERSCHIP varende van *Rauwerd* op *Leeuwarden* en *Sneek*, vice versa. Te bevragen bij HESSEL F. POSTMA, te Rauwerd.

VERHURING.

OP Woensdag den 5 October 1836, des namiddags ten twee ure, zal men in de Herberg te Tzum, publiek presenteren te verhuren:
12 Bunder 49 v. roede 28 v. el 35 v. palm, een klein gedeelte uitgezonderd, alle GREIDLANDEN, met HUIZINGE en HORNLEGER cum annexis, toebehoorende aan de Armvoogdij van den dorpe Tzum, en aldaar gelegen; de Landen Petri, en de Huizinge Mei 1837 vrij te aanvaarden.
Condities intusschen te vernemen bij den Administrerenden Armvoogd J. J. TIMMER, te Tzum, alsmede bij den Secretaris Mr. C. WIJBENGA, te Franeker.

TOT voorkoming van verkeerde uitlegging dient, dat de ondergeteekende, zijnen, sints 13 jaren bij hem gediend hebbenden Stamper KLAAS VAN DER HEIDE, op heden den 1 October *onverwachts* uit zijne dienst heeft ontslagen. J. C. H. v. HARINXMA.

DE KERKVOOGDEN c. s. van *Hantumhuizen*, voornemens zijnde een nieuw REGISTER VAN GRAVEN op het Kerkhof aldaar, aan te leggen, en de gebrekkige Graven in de Kerk te verhelpen, zoo worden de Eigenaren van dezelve verzocht, om hunne aangifte deswege, te doen vóór of op den 1 November e. k., bij den Onderwijzer R. BEETSMA. — De niet voor dien tijd aangegeven Graven, zullen, zoo in de Kerk, als op het Kerkhof, aan de Kerk voor vervallen geacht worden.

DE KERKVOOGDEN der Hervormde Gemeente van *Gerkesklooster*, zijn voornemens om het REGISTER DER GRAVEN te vernieuwen, op Vrijdag den 7 October e. k. Al degenen welke vermeenen eigendom te hebben op de Begraafplaats, kunnen aangaaf doen aan den ondergeteekende, vóór of op genoemden dag, en bij nalatigheid zal de eigendom aan de Kerk vervallen.
Gerkesklooster, *Namens het Collegie van Kerkvoogden,*
den 24 September 1836. H. J. SIJTSEMA.

A. GRATAMA, betaalt, ten zijnen Kantore, de COUPONS van 5% W. S., Administratie van de Heeren *Ketwich & Voombergh* en de Wed. *Wm. Borski*, verschenen primo October.

M. I. DUPARC, Negotiant in Effecten te Leeuwarden, belast zich zoo als gewoonlijk met de overzending der uitgeloote RUSSISCHE CERTIFICATEN, Zilveren Roebels, 4de Serie, afgelost den 1 October jl., uiterlijk tot den 26 October e. k.; dewijl dezelve vóór den 31 dezer, ten Kantore van de Heeren HOPE & COMP., te Amsterdam, moeten worden ingeleverd; kunnende men dagelijks ten zijnen Kantore dienaangaande de noodige inlichting bekomen.
Leeuwarden, den 2 October 1836.

Belangrijke Berigten.

DE ondergeteekende, MOND-, KIES- en TANDMEESTER, op den hoek van de Slotmakersstraat te Leeuwarden, bevond zich op den 28 September jl. te *Harlingen*, geroepen zijnde bij het kind van eenen zekeren VAN DER VELDEN, Schoenmakersknecht bij den Heer MILDER, door eenen val laborerende aan kanker in den mond, aan het linker kakebeen, (hetzelve kan ook ontstaan door verzuimde behandelingen bij het verwisselen der kiezen en tanden,) is door hem geopereerd onder toevoorzigt en toelating van den Heer President der Plaatselijke Commissie J. WESTRA, en dit heeft een zeer gunstig gevolg.
Neemt tevens de gelegenheid waar het Publiek te berigten, dat hij bij voortduring alle Woensdagen te spreken of te ontbieden is in het Logement *het Schippershuis*, op de Noorderhaven te *Harlingen*, bij J. F. HEMMINGA, over alle GEBREKEN DES MONDS; zelfs over zoodanige die door anderen opgegeven of verwaarloosd zijn.
Verzoekt gunst en recommandatie, met belofte eener prompte bediening.
Neemt ook geabonneerden voor één of meer jaren, tegen zeer billijke Voorwaarden aan. W. J. SON.

DE ondergeteekende berigt het geëerde Publiek, dat de POSTWAGENDIENST tusschen *Leeuwarden* en *de Lemmer*, vroeger aangekondigd tot den 8 dezer maand, uit hoofde van den aanhoudenden regen en het daardoor onbruikbaar worden der wegen, met heden geëindigd is.
Leeuwarden, den 4 October 1836. C. H. WILKESHUIS.

BILJARTPARTIJ.

MET vereischte permissie gedenkt de Logementhouder J. T. NOLLES, te Wondsend, op Woensdag den 12 October 1836, des voormiddags ten elf ure, te laten Verbiljartspelen: *Eene fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS* tot Prijs, en *eene nader te bepalen PREMIE*. De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven.

DE ondergeteekende vraagt op billijke Voorwaarden, met primo November of eerder, een LEERLING in zijne APOTHEEK, of eenen JONGELING die twee à drie jaren bij dat vak geweest is.
Harlingen, den 30 September 1836. E. v. ASSEN.
Brieven franco.

)o( )o(ER wordt in eene APOTHEEK te Leeuwarden gevraagd een)o(LEERLING. Adres met *franco* brieven onder letter A, bij den Boekverkooper L. SCHIERBEEK, op de Nieuwestad, aldaar.

)o( )o(EEN TIMMERKNECHT, de vereischte bekwaamheid bezittende om bij eenen Heer, in de grietenij Barradeel, als eigen *Timmerman*, *Metselaar*, *enz.*, te kunnen fungeren, kan met aanstaande Mei als zoodanig geplaatst worden. — Iemand hiertoe genegen zijnde, vervoege zich, ter verneming der Voorwaarden, bij F. LOURENSZ, te Pietersbierum.

***** BIJ den Boekdrukker J. OOMKENS, te Groningen, is gedrukt en alom te bekomen:
I. *Prof.* P. HOFSTEDE DE GROOT, *Institutiones HISTORIA ECCLESIAE CHRISTIANAE* . . . . *f* 1 : 80.
II. ——————— *Geschiedenis* der *BROEDERENKERK* te Groningen, eene bijdrage tot de Geschiedenis der Hervorming en der Roomschgezinde Gemeente in deze Stad „ 1 : 50.
III. *Prof.* H. C. VAN HALL, *ELEMENTA BOTANICES* . . „ 2 : 25.
IV. ——————— *PLANTENKUNDE* . . . . . . „ 1 : 25.
V. *Prof.* B. H. LULOFS, *Kort Overzigt* van de *GESCHIEDENIS* der *NEDERLANDEN*, Eerste Deel . . . . . . „ 2 : 80.
VI. *Prof.* G. J. MEIJER, *Het Leven van JEZUS, een Nederlandsch Handschrift uit de 13de eeuw* . . . . . . „ 4 : 80.
VII. *Prof.* H. NIENHUIS, *Handleiding bij Akademische Voorlezingen over het HEDENDAAGS BURGERLIJK REGT*, 2 Deelen, voor zijne leerlingen . . . . . . „ 3 : 30.
VIII. ——————— Het *Nederlandsch WISSELREGT*, vervat in de 6de en 7de titel van het *Wetboek van Koophandel*, voor het Koningrijk der Nederlanden, voor dezelven . . . „ 0 : 50.
IX. *Prof.* L. G. PAREAU, *CHRISTELIJKE LEERREDENEN over ELIA* . . . . . . „ 1 : 80.
X. *Prof.* A. A. SEBASTIAN, *PHYSIOLOGIA GENERALES* „ 3 : 00.
XI. *Prof.* G. DE WAL, *Inleiding tot de Wetenschappen van het EUROPESCHE VOLKENREGT*, uitgegeven door *Prof.* C. STAR NUMAN . . . . . . „ 2 : 80.
XII. *Kolonel* DE WEISS, *Grondbeginselen der ZEDEKUNDE en ALGEMEENE WERELDKENNIS*, in 2 Deelen compleet . „ 6 : 00.
XIII. *Do.* M. CORSTIUS, *Verkort HANDBOEK der CHRISTELIJKE GELOOFSLEER* . . . . . . „ 2 : 00.
XIV. *Do.* R. POSTHUMUS, Eene uitboezeming, bij gelegenheid, dat de *DOOPSGEZINDE GEMEENTEN* in ons Vaderland, het eerste *EEUWFEEST* harer Kweekschool godsdienstig vierden „ 0 : 30.
XV. ——————— *In Jouwerkoerke fol FRYSK GRIEMANK, ree makke in de Friesen oonbean* . . . . . . „ 0 : 60.
XVI. F. THEREMIN'S *AVONDSTONDEN*, in het Nederduitsch uitgegeven door W. R. VAN HOËVELL, beroepen Predikant n. d. Indiën . . . . . . „ 1 : 00.
XVII. W. GLEUNS, Jr., *VOLKS-LEESBOEK over de STERREKUNDE*, met 9 uitslaande Platen . . . . . . „ 2 : 50.
XVIII. *Dr.* S. BLEEKRODE, *Verzameling* van uitgelezen *Verhandelingen* over de *LEER van de ZIEKTEN der KINDEREN*, Eerste Deel . . . . . . „ 1 : 50.
XIX. J. G. GRUBER, *Het Leven en Verrigtingen van AUGUST LAFONTAINE*, met het Portret . . . . . . „ 2 : 80.
XX. *Over het GODSRIJK op AARDE*, en het daarmede verbonden *Volksgeluk* . . . . . . „ 0 : 80.
XXI. F. A. EBBINGE WUBBEN, Plaatsbeschrijving der Gemeente *STAPHORST* . . . . . . „ 0 : 60.
XXII. R. G. RIJKENS, *De GESCHIEDENISSEN van ons VADERLAND*, voor de hoogste klasse eener Lagere School. Eerste Deel tot 1672 . . . . . . „ 0 : 60.
XXIII. ——————— *Het schoone boek der NATUUR*, geopend voor de Jeugd, of *Natuurlijke Historie* van de Nederlandsche *Zoogdieren* en *Vogelen*, met 175 Afbeeldingen, in carton . . „ 1 : 25.
XXIV. ——————— *De KLEINE BUFFON*, of *Natuurlijke Historie* voor Kinderen, met 40 Plaatjes, in carton . . . „ 0 : 40.
XXV. H. HEMKES, Kz., *REKENBOEK voor GEVORDERDE LEERLINGEN*, hoofdzakelijk dienende, om op eene korte, gemakkelijke en zekere wijze te leeren rekenen . . . . „ 0 : 27½.
Het derde en laatste Deel van BLAIR, *REDEKUNST*, *door* Mr. B. H. LULOFS, *komt nog dit jaar.*

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.